

# Latweefchu Awises.

Nr. 23.

Zettortdeenâ 8. Zuhni.

1861.

## Awischu-sinnas.

**Maskawa.** Mufsu Kungs un Keisers ar famu Keisereeni, ar Leelwirstu Sergiu un Leelwirsteeni Mariu 17tâ Maiji nobraufuschi Maskawa, ar leelu preeku un gohdu un no laudim ar leelu firdestrateizibu usnemti tappuschi. Behzal arri wehl zitti Leelwirsti un Leelwirsteenes abraufuschi. 21mâ Maiji pehz basnizas atnabfuschi zitti pabrihku strahdneeki un semneeki, Keiseram atneffuschi fahli un maifi un ar firde strateizibu pateikuschi par to leelu shehlastibu, ka brihwestibu dabbujuschi. Keisers shehligi tohs usnehmis.

**Behterburga.** To eisenbahni no Behterburgas us Warschawu un arri to no Maskawas us Nischegorodu 15tâ Maiji 1862 gribb gattawu ustaisht, arri to kas no Kaunecem eet us Bruhschu rohbescheem us Endkubnehm, bet maskahs kahdas 13 millj. rubl. waital nekâ bij aprehknahts.

**Behterburga.** Ar Wisaugtaku grahmatu no 29ta Merza 1861 Keisers shehligi pawehlejis, ka Binu semme 12 wihrus no muischneeku, 12 no basnijlungu, 12 no pilfata birgeeu un 12 no semneeku kahrtas buhs ismelleht, teem Kummissiõnê fanahkt un farunnatees par to, kas schai semmei buhtu par labbu.

**Turku semme.** Taggad sinna, ka to leelo walstu weetneeki ar Turkeem norunnajuschi un nospreeduschi, ka Sihria, Libbanus kahnôs pahr Druhscheem un Maroniteem eezelschoht waldineeku us 3 gaddeem aizinatu no Kristus tizzigeem. Tas waldischoht appalsch Turku Keisera sinnas. Kad tee 3 gaddi pagallam, kad atkal waldineeki nospreedihs, kahdu waldischanu tur buhs zelt. Lai Deews dohd, ka tam aizinatam buhtu gudribas un spehka deesgan, nifnus Turkus tur sawaldiht.

**Italia.** Wissa Italia leelâs behdâs un tohti nosflummuse. Italias leelais Ministers, Grahwê Kawuhrs, — schi gudra galwa un stipra rohka, kas

tik spehzigi Italiai palihdsejuse atpestitees un faweenotees weenâ leelâ walsti, — irr nomirris 25tâ Maiji ar Karfoni! Kad pee mirreja mahzitaju ar fw. Deewa maifi wedduschi, kad laudis pa tuhlfstoscheem sakrahjuschees pee winna namma ar bailehni gaididami behdu wehsti. Wifs Turines pilfats ar leelu truhreschanu truhreis, kad nomirris; wifas bohtes aisflehguschi un nammus ar melnu drahnunus puschojuschi behru deenâ. Ar Kehninu gohdu un stahsti winnu pawaddijuschi un paglabbajuschi. Bija tohti augsti mahzihts wihrs, tehwu semmi no firde mihlejis un tahdôs gruhtôs laikôs, fur ar Gistreibereem Neapeles Kehninu, Pahwesta un dumpineekeem tohti kaxri un tahdas kibbeles tehwu-semmei bijis, sinna-jis wissu tâ waddiht, ka us labbu lihds schim gahjis. Ar Garibaldi gan ne bija nekahds leelâ draugs, jo Garibaldi par dands ahtri un ar dumpi un kaxru ween gribb wissu Italiu atpestiht ne neeka par to rehkinadams, to zitti waldineeki teifchoht un darri-schoht un woi spehschoht jeb ne. Kawuhrs turpretim, ka jaw gudrs Ministers allasch apdohmaja un ar tohti samannigu prahtu sinna-jas wehrâ list, ka to leetu gudri warretu iswaddiht. Tadehl sinna-jas stipram Napoleonam peedraudsetes un winna paligu ihstena laikâ dabbuht; tadehl arri ne fanihke ar Napoleonu un skaudigeem Gensendereem, bet teem tahds draugs bijis, ka taggad leelâ Parlamenta deenâ Londonê leele Ministeri un augstee lungi mirruschu Kawuhru neween tohti noschehlo, bet arri leelas runnas winnam par gohdu un flawu turrejuschi. Bijis tahds gudrs Italias walsts-laiwas stubrmannis, kas sinna-jas paschâ gruhtakâ wehtru laikâ stary flints afmineem jubrâ famu fuggi laimigi iswaddiht. Wehl ne sinn, fur tahdu gudru galwu un spehzigu rohku dabbuhs, kas winnam lihdsigi spehs darriht. Winna weelâ eezelufuschi Rifasoli, kas winnam beedrs bijis. Redsehs ka nu Garibaldi darrihs. Sau stahstija, ka ir Garibaldi flims

gulloht fawâ masâ Kapreras fallinâ, fur taggad meerigi dshwojis.

**Gistreikeru walsti** wehl fajuffchanas deefgan. Leelâ walstis landagâ Wihnê neneeka pilnigi warr isdarriht, jo Unguru ne klaufa, un ar Sihbenbirges un zittahm pee Ungureem peederrigahm semmehm ne fuhâ fawus weetneekus us Wihnes wiffas walstis landagu. Turr ihpaschi fawu landagu Bestes pilfatâ, un turrabs prettim Gistreikeru praham stihwedamees, us faweem wezzeem semmes likkumeem. Nunna wiffadus ir aplamus wahrduus un ne grihb Gistreikeru Keiseru par fawu ihstenu Kehninu pasih, pirms lizzees krohnetees Bestê par Unguru Kehninu un wiffadu brihwestibu teem nowehlejis. Deesinn zil ilgi tas tâ wehl warr eet.

**Amerika.** Karfch Deewam schehl jaw tē irr fahjis stary brahleem! Wehl gan naw nekahdas leelas leetas notiffuschas, kas buhtu stahstijamas, tomehr irr ko nopuhstees, ka tâ eet pasaulē. Labbums jaw ne warr zeltees ne weenam ne ohtkam, bet sinnamis pohstis abbeem, un ir zitteem, lam ar Ameriku leela andele bijuse.

S—j.

**Japana.** No Jeddus pilfata raksta kahds Pruhfchu lungs: „Waijag fargatees, Japaneeschu gaismoschannu par neezigu turreht; dauds no tahm winnu pabrihkos taisitahm leetahm irr daschadâ wihfê par muhsu leetahm labbas. No tahdahm uszihtigi, smalki un skunfigi isstrahdatahm leetahm, kâ Japanê reds, pee mums neko ne sinn, un ihpaschi muhsu mettaku leetas nemas ne warr ar schahm falihdsinabt. Tâpatt arri irr ar lauschu mahzibu un gaismoschannu. Japaneets no kreetnas pamihlijas proht pahrlœku smalki isturretees, un ir schahs semmes seewischli schinni leetâ irr apbrihnojami. Kats, lai tas arri buhtu tas nabbagalais Kulis (nastu-nessejs jeb algadsis), jeb ta fliktaka kalpone, proht lassihht un rakstihht, un es apgalwoju, ka mehš no Japaneeschem warretum waitak mahzitees, kâ winni no mums. Til waijag ap Jeddus pilfatu apeet, kad grihb redseht labbu semmes-lohpschanas; Japaneeschit isroht mettakus no faweem ar teem baggati pilditeem kalneem; tee jaukakee tiliti rahda no winnu buhweschanas skunstes; tahs mahju un deewektu-nammu isrohtaschanas tohs apsihme par kreetneem almina un kohla

skunstes-greesejeem. Winnu kohla-leetas irr pahrlœku brangas, winnu lakeeretahs un no brongfes mettata taisitas leetas Eiropâ til labbas welti mekletu, un papihra taisischana, kas, gandrihs til stiprs kâ bohmiwillas drehbe, preeksch daschadahm waijadsihahm bruhkehhs tohp, preeksch lohgeem, nehšdogeem, strikkeem, leetus-schirmeem, (parapliheem)leetus-swahreem u t. j. pr. Schinnis leetâs teem wehl naw neweens lihds tizzis. Winnu porzellana mahlu traufi irr mas par Eiropœem traufkeem fliktaki; jau gaddu simteneem tee taifa kihkerus, pulkstenus un termometerus (Altuma rahditajus). Ar winnu sohbeneem warr pufs zella resnu dselsi pahzirst, un neweens Eiropœris ne proht tehraudu asminam til smalki peeschweifeht, kâ winni. Ar ihseem wahredeem faktoht, fur til azzis mett, tur jabrihnojahs par to kreetnibu wiffu leetu, ko tee taifa;“ — laut jel teem arri buhtu tas ihstais labbums: Deewa atsihschana un krittiga tizziba! — Id.

### Egiptes semneeki.

Egiptes semneekam ta behrnu audsinaschana gau-schi mas malka. No fawa festa gadda Egipteru puifeni ganna fawa tehwa gannamus pullus; kahdus gaddus wehlaki tee jau sahł semmi kohyt un strahdaht, un tehws rehkina us to, ka tee behrni winnu wezzumâ usturrehs. Lai nu gan semme baggatus auglus isdohd un arri lautini ne-apnikkuschu un uszihtigi strahda, tad tomehr dauds pamihlijas baddâ nomirft. Bet no ka tas nahł? Teem semmas kahrtas laudim ta leelaka datta no fawas semmes eenahłschanas janodohd preeksch tahs semmes teefaslungu usturrefchanas un lohneschanas. Pilfatôs tee nabbaga laudis, grihbbedami fawu dshwibu usturreht, padarra daudfreis breefmas darbus; noteel, ka mahte fawus behrnus par wehrgeem pahrdohd, un tehws winnus us wehrgu tirgu kuptscham noneš. Kad seewa mirft un sihdamu behrnu paklak atstahj, un tehwan til dauds pee rohkas naw, ka ambu (sihditaju) warretu turreht, tad wiasch to beswainigu behrnu preeksch basnizas durwim woi zittâ kahdâ weetâ semmê noleek. Ja kahds namma tehws tahdu isliktu behrnu pee basnizas durwim at-rohd, tad wiasch tahdu labprahht usnem un par fawu padehlu uskatta. Bet arridsan japeeminn,

ka tahda behrnu islifschana un pahrdohschana retti noteek, tik leelâ nohtes brihdi. Altrohd arri tahdas mahtes, kas no badda un trubkuma speestas, sawus behrnus wis ne isleek, bet baggateem laudim preefsch audsinafchanas issohla, woi atkal par bahrineem pahrdohd. Ar wahrdu fakkoht: Egiptes semneeks irr nabbags un nizzinahts, un no teem baggateem Turkeem gauschi speests un wahrdsinahts. Ja winsch sawas dohshanas ne spehj maksabt, tad winsch no waldishanas pee gruhsteem darbeem tohp liste, fur tam sawu parradu waijaga nostrahdaht. Tas teefs, strahdneekam sawu nepeluitu algu waijaga dabbuht; bet nabbags Egipteris to ne dabbu wis; zeema usraugs to naudu paturr un ne behda neka par to, woi strahdneekam maifes kummosis mahja irr woi ne. Kad nu winnam tas laiks irr klahht, fur winnam sawas dohshanas irr jamakfa, nahk teesneessis pee wiinna mahja un praiffa, lai nu makfa; bet kad tam naw ko maksabt, leek teesneessis winnu faseet un tad daschadi mohziht. Kamehr nabbagu wiffadi mohka, winsch pilna balsi kleefts: Wiard Allah, Wiard Gnnabi, Mazloun, ia naz; Mazloun ia Bei, wiardak! t. i. Deewa patweh-rums, praweescha patweh-rums, es esmu nospeests, ak zilwek! ak Bei, nemm manni tawâ patweh-rumâ! Ta zeema wezzaji stahw aplahht to mohzitu itt kâ mehni, to sinnadami, ka winneem pehdigi tas parrads buhs jamakfa. Kahds no teem wezzajeem, kam tas wairak pee firds eet, tahs mohkas redsoht, fahl to klahht stahwedamu Turku Gubernateru luhgt, lai pahr to nelaimigu apschelohjabs un winnam tahs fahpes un mohkas remdina. „Wagaideet!“ irr ta atbilde. Un kas nu noteek? Nelaimigais jo wairak teek kults un tikmehr, kamehr winsch appafsich pah-tagas sitteneem sawu garru islaisch. Tahda ta Turku waldishana! Lai tapehz mehs, kas mehs ne kauneja-meess par gruhstumeem kleeht, muhsu Kungam un Deewam no firds pateizam, ka winsch mums deewabihjigu fristigu waldishanu dewis, appafsich kurras waddishanas mehs kluffi un meerigi, eefsch wiffas deewabihjaschanas un gohda warram dshwoht. K. U.

### Dshitara dahrgums.

Uwises 1853 Nr. 34 stahstija par leelu dshitara gabbalu. Lai te nu stahw wehl plashaka isstahstii-

schana par to. Israkle scho gabbalu pee kahdas muisschas Schlappaken wahrdâ, stary Gumbiines un Insterburgas pilsateem. Taggad tas irr Bruhschu Rehnina krahjumâ glabbahis Berline, un irr wiffuleelakais, ko libds schim atradde. Schis gabgals  $13\frac{3}{4}$  zellu garfch,  $8\frac{1}{2}$  zellu plats, weenâ pussê  $5\frac{7}{8}$ , ohtrâ  $3\frac{1}{2}$  zellu refns, un welf 13 mahzinu un  $15\frac{3}{4}$  lohtu. Gefahkumâ bijis wehl leelaks; bet pirmâs kas to atraddis, nepasidams to leelu wehrtibu, — gabbalu no 8 lohtem bija nosittis. Wifs gabbals irr zaur spihdedams, bet weetahm patumsch. Nolemm wiinna wehrtibu us desmit tuhftoscheem dahldereem. H. K.—U.

### Leetus lihja.

Leetus irr allaschin lijis kamehr pafaulle stahw, bet daschs redsedams leetu lihstoht, pee tam wairak ne dohma, ka tik parapliju libds nemt, ja tahds tam pee rohkas. Mannas dohmas leetus laikâ irr schahs: Labbibas lauki, katra sahliite, katra sehklas graudinsch bij preefsch leetus lihshanas pawiffam islahpuschi; wiffa dabba gaidija us atspirdsinafchanu un ruhpijs arrajs us debbesim skattidamees fazzija: „Kad drihs ne lihft, tad buhs leels bads un dahrgums!“ Bet redsi, leetus lihft, paschâ laikâ, itt kâ zilwels to buhtu apstellejis. Pilsatneeks taggad isfanz: „Tas irr labbi, nu eelas puttelli reis apstahsees!“ Bet Deewabihjigs arreijs nonemm zeppuri un fakka: „Leetus lihja! Deews mehs temi flawejam!“ Kad man kahdu reis darbs ne schkirahs, bet pehz tomehr wifs labbi isdohdahs, tad es fakku: „Leetus lihja!“ Dauds sehhd pee allus un brandwihna treekdami par kerra buhschanu un par daschahm zittahm leetahm, no kurrahm tee mas faproht. Tee eeleij allus un brandwihnu wehderâ, bet mas prahtigu un gudru wahrdu nahk no winnu muttes. Daschs ecreibis sitt us galdu un fakka: „Pafaulle waijadsetu pawiffam zittadi buht taifita, tapehz ka nekad (pehz wiinna dohmahm) leetus ne nahk ihstena laikâ; fktrohderis dohma us mehteli, kurrpneeks us sahbafeem — un tâ katris pehz sawa ammata. Kad es dshredu tâ aplam runnajam, tad es fakku: Pafaullei jaw tâ japaleek, kâ ta irr raddita. Kad laiks buhs, tad pehz Deewa schchliga prahta un ne pehz



zilweku gudribas nahls lectus paschâ laikâ no mah-  
koneem un tad buhs lectus lihjis. J.....i.

### **Semmes-trihzeschana eefsch Karakas, deenas-widdus Amerikâ.**

1812tâ gad. 26tâ Merz deenâ tiffle Karakas pil-  
fata ar winnas apgabbalu zaur semmes trihzeschanu  
breesmigi isepohstia. Semmes gabbali no wairaf  
juhdschm bij ihfâ laikâ no teem breesmigeem dabbas-  
darbeem gluschi aprihti.

1812tâ gaddâ, paschâ leelajâ peektdeenâ, pahr-  
wehrtehs tas jaukais wehsums nepanessamâ karstu-  
mâ un tahdâ, ka ne lappina ne kustejahs. Pulk-  
stens diwjôs pehz pufsdœnas redseja rihta-puffe  
melnu padebbesi, kas pee sillas debbes-welwes kâ  
kalds lihka-dekks issteepes, kura mallas no sau-  
les starreem farkanas bij puschlotas. Ne ilgi pehz  
tam fagehlehs leela wehtra; durwis un lohgi tiffle  
aistaisiti, wehrfchi un wehrgi jau tiffle gattami tur-  
reti, ka tee paschi tai nelaimes stunda warretu pa-  
lihdscht. Wehtra, arween leelata palikdama, no-  
plehse no kalneem atmins gabbalus un cemette tohs  
uppès; lohga ruhtes pahrliphse un glahses gabbali  
fkanneja ween no breesmigeem pehrkona spehreneem.  
Schinni bailigâ stunda eespehre sibbins weenâ suk-  
kura-needru schkahnî, un par masu brihdi degga  
schkahnîs pilnâs leesmâs. Degdamais fukkurs  
sprachge gaisâ, un nokeisdams winsch eewainoja un  
fadedsinaja tohs nabbaga wehrgus, kas pee glahs-  
schanas bij steiguschees. Geksch 15 minutehm gul-  
leja pelnôs weena wehrtiba no 1 tuhst. dukateem.

Behrkons bij nekkaitamu pulku mehrtakku kahdâ  
dahrsâ fadsinis, kas ar sawu kleeegschanu wiffu to  
apgabbalu peepilwija, un tiffkai diwi pistoles schah-  
weeni winnus atkal mejsâ eedsinne. Tâ ap pulk-  
sten trihs pehz pufsdœnas mannijsa to pirmu sem-  
mes grubdeenu. Alta-Grazias basnijâ iwannija  
pulkstens un sauze laudis pee Deewa kalposchanas.  
Batlabban, fur soldati pa wiffahm pilfata ee-  
lahm bij nostahjuschees arri palihdscht, dsirdeja ap-  
palsch semmes atkal stipru ruhlschanu, un pehz tam  
arween stiprakus grubdeenus. Laudis, itt kâ ahr-  
prahtigi, fkehja no sawahm mahjahm us eelchm  
un tad basnijâ. Semme fahze kâ kahds esars lih-  
goht, eelas tiffle fagruhstas un dauds mahjas gaisâ

zeltas; semme trihzeja, puttetta-stabbi no fagruu-  
schahm mahjahm kahpe us augfchu un aptumschoja  
fauti. Kleeegschanas, brehlschanas un waimanas  
bij bes mehra; brehldamas seewas kritte sawds  
mattôs, noplehse sawus aufu gresnumus un pa-  
schas darrijahs sewim gallu. Breesleri, sawas  
basnizas drehbès gehrbuschees un sawus ammata  
rihkus rohtas nesdami, gahje us basnizu, un leels  
kuschu pulks mettahs preeksch winneem semmè  
un isjuhdsjeja sawus grehkus. Tè us reis dsirdeja  
breesmigu rihbeschanu un krahlschanu; Alta-Grazias  
basnizas tohrnis sagahsahs, un pehz winna wehl  
dauds zitti basnizas tohrni. Weenâ eelâ semme at-  
wehrehhs un aprihje tohs 500 saldatas, kas tur bij  
nostahjuschees, ir dauds leelus un masus nam-  
mus. Basnizas pa tuhltoscheem sawu kappu bij  
atradduschji; dauds zitti, kas balku starpâs eespe-  
sti gulleja, woi arri ar fadraggatahm rohkahm un  
kajjahm pa semmi wahrtijahs, sauze ismissuschji  
tohs sawejus pehz palihdsibas, bet tee tomehr teem  
nelaimigeem nekaldâ wihse ne warreja palihdscht!

Scho semmes trihzeschanu warreja lihds 300  
juhdses manniht. Trihsdesmit pilfati un 80  
tuhst. zilweki schinni semmes trihzeschanâ sawu  
gallu dabbusa; eefsch Karakas ween 12 tuhst. zil-  
weki atradde nahwi. Tâ bij nelaimiga stunda un  
breesmige azzumirklihs!  
K. U.

### **Woi tas gau warr buht teef?**

Wiffâ pasaulè isfmeheke par gaddu lihds 4 tuhst.  
mill. mahzinas tabbaka, tâ kâ, ja zaur zaurim  
rehkina,  $\frac{1}{4}$  mahzinas us ifkatru zilweku noliktu;  
(sinnams seewischki un katreis nesmeheketajs arri ee-  
skaititi).  
—b—g.

### **Sluddinaschana.**

Tanni wakt no 16 us 17to Maija deenu irr tam  
Wiltenes mahzitaja muischas Pecht u fainmuefam An-  
dscham Tihlam nosagts no gannibahm pellerk firsâ,  
ne leels no auguma, ar gaischi welleku asti un gaischi  
pellekeem farreem, 11 gaddus wejs un sweit-ags. Kas  
par scho nosagtu firgu flaidras sinas dohs, jeb palih-  
dsjehs to atpakkal dabbut, tas dabbus no Wiltenes  
mahzitaja muischas waldischanas 6 rubl. patejibas nau-  
das.  
2

### **Wiltenes mahzitaja muischas waldischana.**

W r i h w d r i k k e h t .

Uwischu

peeliffums.

# Missiones

sinas.

Nr. 12.

1861.



## Bahseles missiones-nams.

Niswinnu ruddeni us Schweizeru semmi brauzoht nahzu zur Bahseles pilfatu. Ja gribbi sinnaht, lassitajs mihlais, fur ta weeta irr, tad pasfattees Ciropas lantfahrte fur Bahzsemmes, Schweizeru semmes un Sprantschu semmes rohbeschis fa-eet un Reines uppe leela libkuma no wakkarpuffes us seemeta-puffi pagreeschahs, tur Bahseles pilfats pascha Reines uppes libkuma stahw la triju lungu kuppitscha, bet patte Schweizereem peederr. Baggati laudis tur dsihwo, kas jo wairak andeledamees leelas mantas fakrahjuschis. Ne ween tee baggati ar pasaules mantahm, bet arridsan baggati ar tizzibu un deewabihjaschanohs. Bahselneeki ne ween sawas meefas kohpi, bet arri sawas un sawu brahlu dwehseles, ne ween sawu laizigu dsihwi brangi un jauki eegrohshjuschis, bet arridsan par debbes walfstibas leetahm gauscham ruhpejahs. Retti usees pilfatu, fur til dauds un til labbas skohlas preefsch palaisstem behrneem, preefsch nabbageem, preefsch ammata puischeem un setkeem, fur til dauds tohp gahdahts, lai masi laudis dabbutu derrigas grahamatas lassihit par fwehtu laika kawelli un mahzibu, lai masi laudis warr sawu grassiti kas pah-raks atleekahs us augteem doht spahrkaffes, jeb lai warr dabbuht truhkuma laika fo paleeneht, fur til labbi tohp gahdahts ihpaschahs seelos nammos preefsch masu kauschu flimneekeem, preefsch tahdeem, kas mehmi un kurlu, preefsch tahdeem blehscheem un laundarritajeem, kas no zeetuma atlaisti un nu teek mahziti, lai no saweem launeem zekkeem atgreeschahs un atkal gohda zellu usnemem, fur til dauds baggatu lungu un wissadu kauschu beedribas, kas ar to ween darbojahs, wissu to paschkirt, kas derretu masu kauschu labklahschanai, dwehsefu pakohpschana-i un debbesu walfstibas wairofschanai un kas lauru

gaddu aplam leelu naudu-bes peespeeschanas, tillai Kristus labbad, preefsch tahdeem mihlestibas dar-beem samett. Bet wissi schee minnetee tizzibas un mihlestibas darbi wehl naw tee seelakee fo Bahsele warr atrast. Prohti: Bahsele arri wehl rohnahs leela skohla, fur jauneklus ismahza par missio-narem, lai pehz eet us fweeschahm tahlahm paganu semmehm Gwangeliumu fluddinaht un Deewa wahrda gaismu teem ainess, kas wehl miht tumfiba un nahwes ehna. Itt ihpaschi schis missionaru skohlas deht wesselu deenu Bahsele pakawejohs, gribbedams to lectu labbi apflattitees un labbi ar winnu eepashtees. Zil nezik no tam taggad tew, lassitajs mih-lais, gribbu stahstihit, lai skohlas seelumu warri nowehroht: Pateikschu, ka tur seschahs schirräs kahdu septiundesmits lihds astondesmits mahzellu, kas wissi mahzahs us missionaru ammatu un ween-padesmit mahzitaji un skohlmeisteri, kas winnus mahza. Turklaht wehl ihpascha skohla, fur mis-sionaru behrni, kas fweeschahs semmes dsimmuschis, bet labbu mahzibu ne warrejuschi tur dabbuht, jeb lam wezzaki warrbuht pee paganeem apmirruschi, jeb kahdureis no paganeem aplauti, tohp audsinati atkal par pateizibu teem tehweem, kas Jesu Kristu wairak mihledami la sawus behrnus, sawas deenas tur fweeschuma pawadda debbesu walfstibai par labbu. To missionaru behrnu tur irr kahdu trihesdesmit, un teescham daschs labs no winneem pehz to paschu ammatu mahzahs un tehwa pehdas no-eet paga-neem pestifschanu fluddinaht.

Wisseem scheem jaunekteem un behrneem scheid ne ween mahzibu, bet arri wissu pahrtifschanu dohd, un arri wehl wissas drehbes, ja naw til pahrtifschu, ka to warretu paschi gahdatees. Wissa schi skohla jeb jafalka: skohlas, irr ezelta no weenas missio-

nes beedribas, kurras lohzeffi jo wairaf Schweizeru semmè un zittà Bahzsemmes daskà (Bahdè. Wirtembergè) dshwo un katur gaddu samett libds amt diwidefmit, woi trihdesmit, woi peezdesmit tubkfofchus rubelus. Jo apdohma, ne ween tee floblas-behri jamittina, bet arri tee missionari; jo schee paganu semmès nogahjuschi ne atrohn ne mahjas, ne basnizas, ne atrohn ne laufus, ne dahrsus, ne atrohn ne fungus, ne fainneefus kas labbibu woi naudu samett preefsch saweem mahzitajeem, lai tee pahrtel kà pee mums, kur kristiga basniza un buhfschana gruntigi cetaisijusees, bet atrohn zittà weetà til meschus un swehrus un wissur atrohn wairaf eenaidneefu nekà draugu. Tad nu wisseem teem missionareem, kas no Bahseles raiditi pee paganeem, arri no Bahseles jasubta palihdsiba, lai no eefahkuma baddu ne mirst un lai katur sawà weetà basnizas un floblas ezeff, grohmataş paganeem gahda, un wissadu labklahschanu ar gudru padohmu eegrohfa. Weena gadda makfaschana un tehreschana Bahseles missiones beedribai bijusi:

preefsch Bahseles missionaru floblu kahdu	15000 rubl.
„ teem 21 missionareem, kas Awrika darbojahs	28000 rubl.
„ teem 42 missionar. kas Riht-India	70000 rubl.
„ teem 2 missionareem kas Kibua	4000 rubl.
„ jama floblas namma buhweschanu paschà Bahselè	7500 rubl.
„ wissadas zittas wajadsibas kahdu	15000 rubl.

un wissu kahdu aplam leelu naudu Bahseles missiones beedriba fanemm katur gaddu no tizzigahm dwehselehm un paschaj itt nekahda manta naw, kur warretu nemt, ja kahdureis kristiga tizziba un mihslestiba fahktu sust. Deews gan gahda, ka ne suhd bet ka augumà aug un wairodamees wairajahs un truhkuma wehl naw bijis, bet libds schim arween wehl warrejuschchi sawa darba rehveschus tahtaki zelt. Lai Deews swehti jo prohjam.

Bet tu gibbessi sinnaht, lo es patè Bahseles missionaru flobla ar sawahm azzim esmu redsejis. Batekfschu. Gegahju leelà floblas namma pa pirmeham durwim, atraddu bohti, kur weens jauns zilweis wissadas labbas grahmataş par lehtu makfu pohrdohd weh; missiones beedribas gahdashanas. Labbas deenas dewu, winsch pretkim apswiezinaja un gauscham gohdigi krehflu man pazehla. Es luhdsju, kas man warretu floblas namma eekfschu

parahdiht. Winsch isstrehje un itt ahtri atwahka weenu no teem mahzekeem, kas teizahs gattawş manni pa mallu mallahm iswaddiht un wissu isstahstih. Pa treppehm ohtrà tahschè uskabyuschchi eegahjam leelà istabà, kur tee floblas un missiones beedribas preefschneeki sanahf sarunnatees un sawas leetas nospreest. Tur bija brihnumi redseht. Istabas widdà garsch galds ar rakstameem leetahm, garr seenmakkeem glahsu flapij ar wissadahm elku bildehm un wissadahm paganu leetahm, lo tee missionari no paganu semmehm bija atstellejuschi, lai tee jaunekli, pirms no-eet, ar wissu to ehmigu paganu buhfschana eepasibstahs. Tur bija wissadi deewekti, mohdigi, jo mohdigi, zitti selta un fudraba taistiti, zitti warra, zitti afmina woi kohla; zitti leeli, zitti mass, zitti isgreetti, leeti, zitti rakstiti, mahleti, gandrihs wissu gauscham nejauki ar breefmgahm azzim, ka bail bij flattitees. Tapat wissa paganu tizziba bailiga, jo wianni ne passihst to schehligo Deewu kas grehpus peedohd un swehtibu nowehl, bet jo wairaf dusmigus piltus elkus kas melle zilwekus pohstih. Tur bija deewekti no Awrikas jo nejauki, lo tee Nehgeri tee Mohri zeeni, tur bija zitti no Riht-Indias un Aihnas, jo skunstigi, bet flaištu un swehtu ne bija neweena. Tad wehl bija wissadas zittas leetas, paganu preesteru drehbes un traufi, wissadi erohtfschi preefsch mahju dshwes un preefsch katta, sweschadi un ehmigi redseht un warreja no winneem nomanniht, ka tahs tautas pa gabbalam wehl leelà mulkibà un nabbadhsibà miht un dauds kas teem buhtu jamahzahs no gudrakahm Giropas tautahm, lai ir sawu laizigu buhfschana paschkir un labbaki eegrohfa.

Lai paschà istabà pee zitteem seenmakkeem wehl lo bija redseht. Bija par peeminneschenu peefahrtas wissu to jaunektu bildites, kas no eefahkuma, (prohti taggad tschetredesmit sestais gads kamehr ta missionaru flobla eezelta) scheid mahziti un no scheijenes pee paganeem raiditi. Gan daschs labş no scheem jauneem waidfineem truhd tahku no tehwasemmes; daschs labş no scheem jaunekkeem muhscham naw pahrgahjis wairs pee teem sawejeem; daschs labş Deews sinn kahdas behdas un breefmas redsejis un ar paschu nahwi sawu tizzibu apstiprinajis; daschs labş arri wehl publehjahs pasudduschas dwehseles pee gaismas, pee tizzibas, pee Deewa peewest.



Scho istabu ar wiffahm brihnuma leetahm labbi apluhkojuschi iegahjahm pa tahm zittahm istabahm, fur tee jaunekli guft, fur winni mahjo, fur winni ffohlu turr un ar sawahm grahmatahm darbojahs, fur winni ehd. Wiffa eerikte bija derriga, bet wiffa-zauri bez lepnuma un bez newaijadfiga glihtuma. Tas rahditajs man pastahstija, la teem, kas schai ffohla cestahjahs, wiffahds grubtums jazeesch un wiffada prasta buhschana ja-erohn. Sullainu itt nekahdu tai ffohla naw; tee jaunekli paschi few un wiffu nammu aplohyj un flaidro; jitteem grubti darbi japadarra; ehdeens labs bet prasts; itt nekahda mihtstuma ne dabbuhu redseht pehz meefas fahribas. Zaur to grihb tohs mahzektus, lai nu buhtu woi no augstas, woi no semmas fahrtas, pamahziht un fataisihht us to grubtu missionaru ammatu un flaidri passihht, woi geldehs par missionareem woi ne. Teescham gaddahs arri retti kahds las ne geld. Kam apnihlft tas pirmahs grubtums un kas labbaki pee laika atstahj. Ja kas Jesum grihb pakkat eet, tam buhs aiseleegt few paschu, sawu krustu us fewim nemt un ta winnam pakkat eet. Tee mahzekli ne ween tohy mahziti us Deewa wahrda sawprashanu un mahzishanu, bet arri us wiffadeem laizigeem ammateem; tohy mahziti kal- leja, buhmeistara, muhrneeka, dischlera, dreimanna, ffohdera un fupneeka darbus pasrahdaht. Jo pee paganeem tahds ammatneekus ne atrohn. Tad missionareem pascheem riktigas drehbes, mahjas, mahju leetas un erohtfchi jagahdahs un pagani arri wehl us to gudribu jamahza, lai tas Deewa wahrds peepildahs: ta Deewa bihschanahs derr pee wiffahm leetahm, kurrar irr ta apfohlischana schahs fflahtbuhdamas un tohs nahfoschas dschwoschanas.

(Turplifam beigumms.)

A. Bielenstein.

### Baggats behrns.

Wezzakeem kahdeem, algadschu fahrtä, bija meitina 3 lihds 4 gaddu wezza. Schee wezzaki to Pestitaju kohti mihsleja, un masa Dahrtina sinname tikpat arridsan. Salkam: tikpat, — jo kad tahds behrns reds tehwu un mahiti staigojam eeksch mihslestibas preeksch to Kungu Jesu, kad tas tohs dsied rihtds un wakkardds pahtarus flaitam un fwehtas dseefmas dseedam, — kad tas reds la Deewa peelhuguschti tee apsehдах sawu maifi ehst, un ta arri

zehluschees Deewu peelhudsam, — kad tas reds la winneem wiffa winnu dschwoschana isflaidrota no mihslestibas preeksch to Kungu Jesu; tad jau ne warr buht zittadi, — waijaga ka tas behrns eemihsto arri to Pestitaju, jebfchu wehl ne sinadams ka tas Kungs to mihto. Turflaht ahdeem wezzakeem ne irr preeks leelaks pahrt to, kad winnij sawam behrnam fo stahsta no usizigiga Deewa un Pestitaja, ka Winsch tik labs, un tohs behrns ta gau- schi mihto, un tohs jaw zaur to fwehtu kristibu nehmis eeksch sawahm rohlahm, un tohs sawa laika grihb eewest debbesis pee teem mihteem euge- teem. Jo tahdi wezzaki ne dohma ka behrnam waijaga papreekschu palikt pascham jo prahtigam un desmits gaddu buht wezzam, pirms warretu tam fo stahstihht no Deewa un no deewigahm leetahm, — ne, bet winni turrahs pee ta Kunga flawejama wahrda: „Laideet tohs behrnius pee mannim nahkt un ne leedseet teem, jo wianeem ta debbesu walfstiba peederr.“ (Matt. 19, 14). Un ka nu winneem pascheem nekahda zitta dschwoschana ne ka ta dschwoschana eeksch ta Kunga, — tad kahds behrns tahdu dschwoschanu eekemmahs jaw no mahtes kruhtim; — un turflaht naw ja-aismirst, ka behrns irr kristihhts behrns, behrns kas atdsimmis zaur to sw. Garru. Nu tas mihtais behrns drihs arri bija tik tahlu, — itt ka no few pascha, — ka tas ne gribbeja ehst, kad ne bija papreekschu sakrampis sawas rohziinas un Deewu luhdsis, — un ka tas ne gribbeja eet gulleht wakkara, kad tas ne bija papreekschu us saweem zellineem wakkara-pahtarinu flaitijis, ta ka tas flaitija arri rihtds sawus pahtarinus. Utradde arri dascha zitta brihtina to behrnu us zekkeem gullofchu, ka tas Deewu luhdse un runnaja ar to Pestitaju kas tam bija flaht.

Kad nu teem wezzakeem bija firnuigas mihslestibas arri preeksch missiones darbu, un tee runnaja ne retti no teem nabbaga paganeem un par teem luhdse Deewu, un teem par labbu kahdas dahwaninas nosikke, tad arri masa Dahrtina fahze eemihloht missiones darbu. Tehrns un mahte daschdeen schelodamees runnaja no tam, ka ne spehjoht dauds fo doht par labbu tam darbam tohs paganus atgreest pee Jesus; — jo paschi effoht nabbaga laudis; — tad kahda deena tas mihtich behrns fazzija us saweem wezzakeem: „Es luhgschu to Pestitaju, lai tas manni darra itt baggatu, un tad wifs tas buhs

preeksch teem nabbaga paganeem. Bet jebfchu nu meitina ikdeenas tà luhds to Pestitaju, — tatschu deena aisgahje pehz deenas, un winna ne palikke baggata, — tà ka reis behrns brihnojees fazzija us sawu mahti: „Memmina, luhdsu tatschu to mihsu Pestitaju katrà deenà, lai Winfch manni darra baggatu, un Winfch tatschu to ne darra!“ — Bet mahte atbildeja smaididama: „Manš behrns, luhdsi tif, gan nahls ta deena, gaidi tif druszin!“ — Tad gaddijahs kahdà deenà, ka mahte ar sawu behrnu bija sawà masà dahrsinà un rakke semmi, un behrns tuppeja pee winnas flahst un israhwe tahs niknas sahles, un rang, nu pakleedse gamiledama un rahdija mahtei seltanu nandaš gabbalinu to bija atraddis. Mahte to apraudsija, dohmaja ka buhs kahds neeka missina gabbals, un fazzija: „To tu warri paturrecht, manš behrns, un ar to spehleht. Gan kahdu neddeku woi diwi neddeku behrnam tà bija tas preeks ar sawu artawu, un tas spehleja ar to. Nu tas bija notizzees lihds schim bes ka tehws to buhtu redsejis, jo tas pa deenu arween bija darbà. Bet kahdà swehtdeenà, kad Dahrtina atkal spehleja ar sawu artawu un ta tai iskritte no rohlahm — tehws to pazehle un fazzija brihnodamees: „Behrns, kà tewim nahlfuse fchi baggatiba? Tas jaw selta-gabbals?“ Nu apraudsija to wehl jo labbi, un — rang — bija wezs dubbultdukkats ar to gadda fihmi 1540, kas, Deews fiin zil dauds gaddu simtenu tur bija gullejis eeksch semmes. Kad nu tas gan ne bija pasuddis kahdam

taggad wehl dsihwam zilwekam, tad tas behrns drohfschi to warreja paturrecht. Bet tad tehws bija fazzijis: Behrns, kà tewim nahlfusi fchi baggatiba?“ — Behrs uslubhoja mahti un fazzija: „Memmina, rang, Jesus manni darrijis itt baggatu! Nu lai arri wijs irr teem paganeem!“ — Kà jauki spulgoja behrna mihligas astinas, kad tas tà dewe sawu baggatibu!

Lai Deews swehti wiffus wezzakus ka tee Jesu mihto, un ka winnu behrni pee-aug eeksch mihlestibas preeksch Jesu. S. R—A.

### Sluddinaschanas.

No Kursemmes Gubernements waldischanas puffes tè tohp wiffseem isluddinahts, ta tas **tirgus**, kas schinni gaddà buhtu **Saldè** jatuer tanni 14tà Juhni, fcho reist **Saldè** taps turrehts tanni **7tà Juhni**. 1

(Nr. 1011.) Zeligawas pillt tanni 10tà Maji 1861.

Waldischanas rahts **Jalan de la Croix**.

Sikretehrs Stengel.

No Rundaales pagasta teefas teel zaur fcho simmans darrihts, ka ar augsti zecniqa Kursemmes Gubernatera funga iswehlechanu no schihs pagasta magastihnes 370 ischetwert 2 garnizi rudsu, eeksch Rundaales **Maj-Behrstel** es muishas tai **21mà Juhni f. g.** prett fklaidru nandu wairaf-schlittajam uhtropè tiks pahrdohiti.

Rundaales pag. teef. tai 20tà Maji 1861. 2

(S. B.)

(Nr. 188.)

Bagasta teefas appafschrakfts.

**Rabbibas un prezju tirgus Rihgà tai 3. Juhni un Leepajà tai 3. Juhni 1861 gaddà.**

R a l f a j a p a r :	Rihgà.		Leepajà.		R a l f a j a p a r :	Rihgà.		Leepajà.	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
1/3 Ischetw. (1 puhru) rudju 215 lihds	2	30	2	20	1/2 puddu (20 mahrz.) dsjelses	1	—	1	10
1/3 " (1 " ) sweeschu 325 —	3	50	3	50	1/2 " (20 " ) tabala	1	25	1	35
1/3 " (1 " ) meeschu 170 —	1	75	2	—	1/2 " (20 " ) schlichtu apptau	—	—	2	—
1/3 " (1 " ) ausu . 120 —	1	30	1	15	1/2 " (20 " ) schab. zubfu gall.	2	40	—	—
1/3 " (1 " ) firnu 250 —	2	75	2	30	1/2 " (20 " ) frohka linnu	2	50	2	—
1/3 " (1 " ) rupju rudju milt.	2	20	2	20	1/2 " (20 " ) brakka linnu	1	40	1	20
1/3 " (1 " ) bihdelet.	3	—	2	90	1 muzzu linnu sehflu . . 6,75 lihds	7	25	—	—
1/3 " (1 " ) sweeschu mil.	5	—	4	—	1 " silku . . . 14,00 —	14	50	13	50
1/3 " (1 " ) meeschu putraim.	3	—	2	70	10 puddu farlanas sahls . . .	5	—	4	60
10 puddu (1 birfawu) feena .	—	—	—	—	10 " haltas rupjas sahls	5	—	4	60
1/2 " (20 mahrz.) sweesta 450 —	4	75	3	20	10 " " smalkas " . .	5	—	4	60

Rihgà amahl. lihds Ischam Juhnim: 533 fuggi; isgahj. 390 fuggi un Leepajà amahl. 117 fuggi; isgahj. 122 fuggi. Amahlfufahas 545 fuhngas.

**B r i h w d r i k k e h t .**

No juhemaas-gubernements augftas waldischanas puffes: Collegienrath G. Blaeſe, Cenſor. Zeligawà, tai 6. Juhni 1861. No. 99.